

Магро А. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара(Україна)

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИЗНАЧЕННЯ СТАНІВ

ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

За час проведення реформи децентралізації в Україні, починаючи з 2014 року, державою було створено достатньо умов для активного та прискореного об'єднання територіальних громад (ОТГ).

Нажаль, більшість громад розпочинаючи свою діяльність, стикається з проблемою забезпечення себе достатніми фінансовими ресурсами для досягнення поставлених перед ними цілей. Вирішення цього питання загалом полягає у визначенні змісту та природи надходжень фінансових ресурсів, котрі будуть забезпечувати громади.

Тому метою даних тез є розробка методичного забезпечення, що допоможе керівним органам громади своєчасно та правильно прийняти відповідні управлінські рішення в залежності від отриманих результатів.

Відповідно до головних цілей ОТГ, що полягають у формуванні ефективного місцевого самоврядування, створення комфортних умов для проживання громадян, надання їм високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя було визначено, що досягнення цих цілей неможливе без належного рівня економічного розвитку відповідних територій, їх фінансового забезпечення і достатніх джерел для наповнення бюджетів. Саме визначення стану фінансового забезпечення у значній мірі гарантує успішність функціонування громади.

За допомогою даних сайту Decentralization (2019) [1] було проаналізовано сучасний стан розвитку ОТГ та структуру їх доходів та зроблено висновок, що ОТГ в Україні тільки-но створені, тому канали фінансових надходжень не відпрацьовані, тільки формуються як у загальнодержавній політиці щодо питань фінансування в реформі децентралізації, так і на рівні самих ОТГ.

Сьогодні немає фактичних статистичних даних стосовно обсягів грошей ОТГ, що надходять по кожному з фінансових каналів.

Для усвідомлення проблеми в цьому питанні можливо застосувати показники фінансових результатів, що опосередковано можуть зафіксувати стан фінансового забезпечення ОТГ. В табл. 1 розглянуто зміст, розрахунок та межі виміру цих показників [2].

Таблиця 1. Показники фінансових результатів ОТГ України, що можуть відображати стан їх фінансового забезпечення

Назва показника	Розрахунок	Межі виміру
1. Доходи на душу населення (тис. UAH)	Співвідношення обсягу надходжень доходів загального фонду без трансфертів до кількості мешканців вихідної ОТГ	[1;5] – низький фінансовий потенціал,]5;10] – достатній, >10 – високий
2. Рівень дотаційності бюджетів (%)	Співвідношення обсягу базової чи реверсної дотації до суми доходів загального фонду ОТГ без урахування субвенцій з державного бюджету)	[-30;0] – низька залежність від дотацій,]0;15] – слабка залежність,]15;30] – середня залежність, >30 – висока залежність
3. Питома вага видатків на утримання апарату управління у фінансових ресурсах ОТГ (%)	Відсоткова частка видатків на утримання апарату управління органів місцевого самоврядування у сумі доходів загального фонду без урахування трансфертів з державного бюджету	[0;20] – слабка фінансова спроможність,]20;40] – середня, >40 – висока
4. Питома вага заробітної плати у видатках загального фонду (%)	Відсоткова частка проведених із загального фонду бюджету без урахування трансфертів, перерахованих з бюджету ОТГ до інших бюджетів	[0;30] – слабка ресурсна спроможність,]30;50] – середня, >50 – висока

Різні значення показників фіксуватимуть конкретний стан фінансового забезпечення, який, перш за все, передбачає певний обсяг фінансових ресурсів.

З урахуванням того, що кожна ОТГ є різна та індивідуальна, пропонуємо розглянути сформований авторський підхід до класифікації обсягів фінансових ресурсів ОТГ та її опис:

- недостатній обсяг –призводить до скорочення напрямів фінансування та зменшує можливість фінансувати новостворені цілі ОТГ, зниження рівня виконання поставлених завдань ОТГ, брак матеріальних, трудових та інших ресурсів, і як результат, ще більше скорочення фінансових ресурсів для громади;

– достатній обсяг – забезпечення на певний тривалий час достатніми фінансовими ресурсами, а, отже, достатнє фінансування цілей ОТГ. Отримання на такій основі перспектив до розширення своєї діяльності. Належне матеріальне та трудове забезпечення, фінансова стійкість;

– надмірний обсяг – збільшення доходів від вже існуючих джерел фінансування, що дає можливість вести нові види економічної діяльності, а також повне забезпечення всіма необхідними матеріально-технічними та трудовими цінностями, що забезпечить зростання об'ємів фінансових ресурсів та збільшить фінансову незалежність ОТГ від зовнішніх джерел фінансування.

Так як оцінюються всього 4 показники, котрі на сьогодні є в базі даних про діяльність ОТГ, то для обробки цих результатів пропонується шкалювання результатів фінансової діяльності ОТГ[2]. В цьому шкалювання під проміжком ≤ 0 розуміється, що показник відповідає низькому рівню забезпечення фінансовими ресурсами, коли їх зовсім не вистачає або обмаль;]0; 1] – проміжок відповідає середньому рівню забезпечення, коли фінансові ресурси в достатній кількості; ≥ 2 – потрапивши за показниками фінансової діяльності ОТГ в цей проміжок робиться висновок, що забезпечення фінансовими ресурсами у громаді є на високому рівні та має перспективи до ще більшого зростання.

Поєднавши відповідно можливі результати показників фінансової діяльності ОТГ, рівні обсягів їх фінансових ресурсів та запропоноване шкалювання, отримаємо таку відповідність станам фінансового забезпечення (табл. 3).

Таблиця 3. Відповідність рівнів обсягів фінансових ресурсів ОТГ, шкалювання результатів їх фінансової діяльності станам фінансового забезпечення

Стан фінансового забезпечення	Обсяг фінансових ресурсів	Шкалювання результатів фінансової діяльності ОТГ
Низький	Недостатній	≤ 0
Середній	Достатній]0; 1]
Високий	Надмірний	≥ 2

Таким чином, вирішення проблеми визначення фінансового забезпечення ОТГ пропоную реалізувати за рахунок авторської методики визначення стану фінансового забезпечення ОТГ. Використання даної методики допоможе уніфікувати оцінювання стану фінансового забезпечення ОТГ та визначити сильні та слабкі показники їх стану.

Список використаних джерел:

1. Сайт «Децентралізація» / Стан доходів місцевих громад.URL: <https://decentralization.gov.ua/>(дата звернення: 17.02.2020).
2. Semencha I., Mahro A. (2019). Financial coverage of the local communities in Ukraine: content and formation stages. *Strategies for sustainable socio-economic development and mechanism their implementation in the global dimension*. Collective monograph edited by M. Bezpartochnyi. VUZF Publishing house «St. Grigorii Bogoslov» SOFIA, pp. 278-290.